

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

Comparationis Aristophanis et Menandri breviarium

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

PLUTARCHI

Comparationis Aristophanis & Menandri breuiarium.

Γ Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ

Επιτομή της συγκρίσεως Αριστοφάνους και Μενάνδρου.

VIVERSE vt dicam, multo præfert Menandrum. Singulatim autē hæc adicit. Genus dicendi tumidum & scenæ accommodatum atque illiberale Aristophanem vsurpasse, Menandrum neutiquam. Indoctus enim aliquis & plebeus illius oratione capitur: doctus offenditur. loquor de antithetis, similiter cadentibus, & paronymiis. quibus Menander raro & cū ratione vtitur atq; accurate: alter crebro, & intempestiue ac frigide. Laudatur enim, inquit, quod tamias submersit, non tamiæ, id est promicondi, sed lamiz seu striges quod essent. atq; sic siue maliciam siue sycophantiam spirat. & Ventre viuit, intestinis, artubus. & Prærisu ad Gelan (quod ridere est) perveniam. & Quid tibi faciam misera amphora exostracifata. (ostracismus modus est in exulium agendi) & ostracis testa est, (Camphora testacea notari videtur) & Agrestia vos ô mulieres mala. quia ipse agrestibus erat enutritus oleribus, & sed trichobrotes meum lophum devorauerunt: id est, pediculi verticem meum exederunt. Item,

LA. Fer Gorgonitergum huc aspidis mihi circulum.

DI. Mihi placent a casti tergum orbem cedo.

multaque id genus alia. Habet nimirum in apparatu verborum aliquid tragicum, nec non comicum, protervum, pedestre, obscuritatem, communitatem, fastum, elationem, loquacitatem, nugas quæ nauseam cieant. Cumque dictio eius tantum habeat dissimilitudinis & inæqualitatis, ne decorum quidem singulis generibus & suum accommodavit locum. verbi gratia, regi fastum, oratori vim dicendi, mulieri simplicitatem, pedestrem sermonem plebeo, insolentem forensi. sed veluti sorte personis vocabula vt occurrebat vnumquodque attribuit: vt dignoscere non possis filiusne loquatur, an pater, rusticus, Deus, anus, heros. At Menandri ita dolata est, itaque inter se conspirat contemperata dictio: vt cum per tam varios omnis generis motus animorum ducatur, ac omnigenis accommodetur personis: vnica tamen videatur, æquabilitatemque perferret suam in vulgatis vsitatique vocabulis. Quod si alicubi res præstigiæ aliquid strepitusve requirat: tibicines solertes imitatur, qui omnibus tibiæ apertis foraminibus, mox vocem artificiose in suam restituunt sedem. Tamen si autem multi fuerunt præclari opifices, nullus tamen calceum, laruam, aut vestem fecit, quæ simul viro, mulieri, adolescenti, seni, ac vernæ conveniret. At Menander tali est sermone vsus, qui congrueret cuius naturæ, statui, ætati. cum quidem & iuvenis se ad eam rem contulisset, & in ipso vigore scribendi ac docendi fabulas decesserit: quando maxime scribentes incrementa facere ad elocutionis virtutē Aristoteles testatur. Si quis vero primas Menandri fabulas cum mediis & vltimis comparet, iudicare poterit, quanta fuisset additurus, si diutius vixisset.

Σ μὲν κριναῖς καὶ καθόλου εἰπεῖν, πολλῶν περιγράψαι τὸ Μένανδρον ὡς ὅτι μέρους καὶ ταῦτα περιήρησι, ὅ φησιν κὼν φησὶν ἐν λόγοις κυβημελικὸν καὶ βαυαυσιον ὡς ὅτιν Αἰσοφάνος, Μενάνδρου ὅ οὐδαμῶς. καὶ γὰρ ὁ μὲν ἀπαίδευτος καὶ ἰδιώτης οἷς ἐκείνος λέγει, ἀγίσκονται ὅ ἢ πεπαυδὸν μύσας, δευχερονῆ. λέγων ὅτι ἀντήτητα καὶ ὁμοίωτα καὶ παρωνυμίας. οὗτοι γὰρ ὁ μὲν μὲν τῶν περιήρητων λόγου καὶ ὀλιγάκις χρῆται, ὅτι μελείας αὐτὰ ἀξιών, ὅ ἢ, καὶ πολλάκις, καὶ ὅτι δὲ κερως, καὶ ψυχρῶς. Ἐπαυρήται γὰρ (φησὶν) ὅτι τῶν ἱαμίας ἐβαπίσεν, οὐχὶ ἱαμίας, ἀλλὰ Λαμίας ὄντας. καὶ, Οὗτος ἦτοι κακίας ἢ συκοφαντίας πηρὶ, καὶ γὰρ ἱζὴ καὶ τοῖς ἐντέροις καὶ τοῖς κώλοις καὶ, Ὑπὸ γέλωτος εἰς τὸ γελᾶν ἀφίξιμοι. καὶ, Τί δέσσι δράσω κακῶς δαίμων ἀμφορῶς δόξασρακιθεῖς. καὶ, Ἀγρια γὰρ ἡμᾶς, ὅ γυναικες, ὅρα κακὰ ἄτε ἐν ἀγροῖς τοῖς λαχούτοις αὐτὸς βαφείς. Ἀλλ' αἱ τευχόβεστες τὸ λόφον μου κατέφαγον. καὶ, Φέρε δὲ ἄρα γρηγορῶτον ἀσπίδος κύκλον. Καμνοὶ πλακῶντος γρηγορῶτον δὸς κύκλον, καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ἐνεστὶ μὲν οὖν ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ὁ βαρβάρων, ὁ κρημικὸν, ὁ βωρῶν, ὁ πεζῶν, ἀσάφεια, κρινοῦτος, ὄγκος καὶ διάρμα, ἀπερμολογία καὶ φλυαεῖα ναυπιώτης. καὶ τοσαύτας διαφορὰς ἐχρυστα καὶ ἰσομοιότητες ἢ λέξεις. ὁ δὲ ὁ ὑπερῶν ἐκείνη καὶ οἰκείων ἀποδίδωσιν ὅ ἢ λέγω βασιλεῖ τὸ ὄσκον, ῥήτορι τὴν δεινότητα, γυναικὶ τὸ ἀπλοῦν, ἰδιώτῃ τὸ πεζῶν, ἀγροῦν τὸ φορτικόν. ἀλλ' ὡς ἂν ἀπὸ κλήρου ἀπονέμει τοῖς παρῶν τοῖς ἰσομοιότητων, καὶ ἐκ αὐτῶν ἄλλοις εἴτε υἱὸς ὅτιν, εἴτε πατήρ, εἴτε ἀγροῦτος, εἴτε θεός, εἴτε γράδης, εἴτε ἦρος, ὁ ἀγαλέριδος. ἢ ὅ Μενάνδρου φράσις οὕτω συνέξεσται καὶ συμπεπνυθεκε κεκαμμένη παρῶς ἐαυτῶν, ὡς τε εἰς πολλῶν ἀγροῦν παθῶν καὶ ἠθῶν καὶ παρῶν τοῖς ἐφαρμόθησιν ἀπρωτοδαποῖς, μία τε φάμεσται. καὶ τὴν ὁμοιότητα τῆσιν ἐν τοῖς κρινοῖς καὶ συμῆδεσι καὶ ὑπὸ τὴν χρεῖδον ὀνομασιν, εἰ δὲ ἐλῆνος

ἄρα τερατίας εἰς τὸ παρῶν καὶ φόφου δεήση, κατὰ τὸν αὐλοῦ πρῶτον ἀνασάτα, ἰαχὺ πάλιν καὶ πιθανῶς ἐπέβαλε, καὶ κατέστησε τὴν φωνὴν εἰς τὸ οἰκείον. πολλῶν ὅ γρηγορῶτων ἀδοκίμων τεχνιτῶν, οὔτε ὑπὸ δὲ ἡμᾶς δημιουργῶς, οὔτε ποροφπειῶν σκῆλοποιῶν, οὔτε ἰς ἱμάτιον ἅμα ταυτὸν ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ μαιρακίῳ καὶ γέροντι καὶ οἰκίτερι ὑπερῶν ἐποίησεν. ἀλλὰ Μένανδρος οὕτως εἰδὲ τὴν λέξιν, ὡς τε πάση καὶ φύσει καὶ ἀγαλέσει καὶ ἠλικία σύμμετρον εἶ. καὶ ταῦτα νέος μὲν ἐπὶ τῶν παρῶν ἀφαιρέσας, ἐν ἀκμῇ ὅ τῶ ποιῶν καὶ διδάσκων τελευτήσας, ὅτε μάλιστα καὶ πλείστην ἔτιδδον (ὡς Αἰσοτέλης φησὶν) λαμβάνει τὰ παρῶν τὴν λέξιν τοῖς γράφοισιν. εἰ οὖν παρῶς ἰσομοιότητων τῶν Μενάνδρου δραμῶν τὰ μέσα καὶ τὰ τελευτήματα τῶν ἀελοῦτος, εἰ αὐτῶν ὅτιν γῶσι) ὅσα ἐμελλεν, εἰ ἐπέβω, καὶ οὗτοις ἔτετα παρῶν θήσειν,

cccc

ὅτι τῶν διδασκόντων οἱ μὲν πρὸς τὸ ὄχλον καὶ τὸ δῆμον ῥα-
 φοιοῦσι, οἱ δὲ τοῖς ὀλίγοις· ὅ ἢ ἐν ἀμφοῖν ἐξέμνητον τοῖς ἡμέτερον
 οὐκ ἔστιν ὅταν τὸ πρῶτον ἰσχυρῶς εἰπεῖν. Ἀριστοφάνης μὲν
 οὐκ οὐτε τοῖς πολλοῖς ἔρετος, ἔτε τοῖς φρονίμοις ἀνεκτός, ἀλλ'
 ὡς ἄρ' ἐπέχει τῆς ποιήσεως παρηκμαχίας, εἴτα μιμουμέν-
 ης γαμετῶν, οὔτε οἱ πολλοὶ τὴν αὐτὰδεῖδον ἰσχυροῦσιν, οἱ τε
 σεμνοὶ βδελύσσονται τὸ ἀκράστων καὶ κακῶν. ὅ ἢ Μέναν-
 δρος μετὰ ῥαβίων μάστιγα ἐαυτὸν αὐτάρκη παρέθηκεν, ἐν
 θεαῖσι, ἐν δὲ τελευταῖς, ἐν συμποσίοις, ἀνάγνωσμα καὶ μά-
 σθημα καὶ ἀγώνισμα κρινότατον ὧν ἡ Ἑλλάς ἐνήνοχε καλὸν
 παρέχον τιμὴν ποίησιν, δὲ καὶ ὅ, ἡ δὲ καὶ ὁποῖον ἴδω ῥα δδξιοῦτης
 λόγῳ, ὅτι τῶν ἀπομαχόσε μὲν πειθοῦς ἀφύκτου, καὶ χειροῦ-
 μῆρος ἀπασαν ἀκρίων καὶ ἀφάνοιαν Ἑλλήνων φωνῆς. ἵνος
 γὰρ ἀξίον δὴ θάλας εἰς θεῶν ἐλθεῖν ἀνδρα πεπαδδολυμῆρον,
 ἢ Μενάνδρου ἕνεκα; πότε ἢ θεῶν πύμπλαται ἀνδρῶν φι-
 λολόγων, ἢ καμικῶν πρὸς τῶν δδξεντος; ἐν δὲ συμποσίοις
 ἵνι δικαιοτέρον ἢ βράπεζα πρὸς τῶν καὶ τὸ πονὸν Διονύσιος δι-
 δωσι; φιλοσόφοις ἢ φιλοπόνοις, ὡς ἄρ' ὅταν οἱ ῥαφῆς ἐκ-
 ποιηθῶσι τῶν ὄψας, ὅτι τὰ ἀνθρακῆ καὶ πῶδῃ ῥαμάτα ῥε-
 ποισιν, ἀνάπαυλα τὸ ἀκροατῆ καὶ σιωπῶν ἐκείνων, Μέναν-
 δρος ὅστιν, οἱ δὲ θανθῆ λήμῆ καὶ σικεῶν καὶ πῶδῃ μετ' ὀδεχό-
 μῆρος τὸ ἀφάνοιαν. ὅτι καμωδίας ἰσοκρίτης ἔχρονου τῶν
 πολλοῖς καὶ ἀγαθῶν τὸ πόλεως ἐνεγκρῶσις, αἱ Μενάνδρου κα-
 μωδία ἀφάνων δῶν καὶ ἱερῶν μετέχουσι, ὡς ἄρ' ὅτι ἐκεί-
 νης γερονότων τῆς θαλάττης ἐξ ὧν Ἀφροδίτη γέγονεν. οἱ δὲ
 Ἀριστοφάνους δῆες, πικροὶ καὶ βραχεῖς ὄντες, ἐλκωτικῶν δρι-
 μύτητα καὶ δηκτικῶν ἔχουσι, καὶ οὐκ οἶδα ἐν οἷς ὅστιν ἢ δρυλ-
 λουμῆ δδξιοῦτης ἰσχυρῶς, ἐν λόγοις ἢ πρὸς τῶν. ἀμέλει
 καὶ τὰ μεμμημῆρα, πρὸς τὸ γέρον μεμμημῆ. ὅ ἢ πρὸς τῶν,
 οὐ πολίτην, ἀλλὰ κακῶν καὶ ἀγροικῶν, οὐκ ἀσφδῆες,
 ἀλλ' ἠλίθιον καὶ γελῶν, ἐπαγνῶδες, ἀλλὰ κατὰ γέλασεν.
 καὶ τὸ ἔρω πικρῶν, ἐχίλασεν, ἀλλ' ἀκράστων. ὅ ἢ δὲ δῶν, ῥα-
 πος εἰκε μετῆρα τὸ ποίησιν γεραφέναι, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀγροῦ
 καὶ ἀσελγῆ τοῖς ἀκράστων, τὰ βλάσφημα ἢ καὶ πικρὰ, τοῖς
 βασιλῆσι καὶ κακῶν.

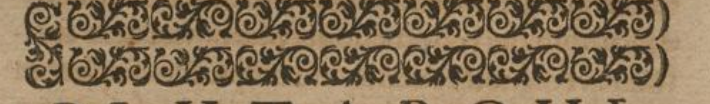
Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ

πρὸς τὸν Ἡρόδοτον κακῶν.

Π Ο Υ Ἡρόδοτος πολλοῖς μὲν ὡς Ἀλέξαν-
 δρον καὶ ἠλέξισ, ὡς ἀφελῆς, καὶ δίχα πόνε καὶ
 ραδίως ἐπιβέχουσα τοῖς πρῶτοις, ἐξ-
 ηπάτηκε πλείονες ἢ ἔτο πρὸς τὸ ἦτος αὐ-
 τῶν πεπόνθασιν. οὐ γὰρ μόνον (ὡς φησὶν ὁ
 Πλάτων) τὸ ἔρατῆς ἀδικίας, μὴ ὄντα δο-
 κεῖν εἶναι δίκαιον, ἀλλὰ κακῶν ἀρεῶν ἐργον, ἀχολίαν μι-
 μούμῆρον καὶ ἀπλότητα, δις φορῶνται ἐν εἶ). μάστιγα
 πρὸς τε Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων κέρη. μὴ δὲ τὸ δῶν ἵνος ἀ-
 περημῆρος, οἱ μὲν πρὸς τῶν ἡμῶν, ἀμυμῆροις ἰσχυρῶς
 πρὸς τῶν ἀμα καὶ τῆς δῆλῆς, καὶ αὐτὸ πῶδο τῆς ῥα-
 φῆς ὅ μέρους. ἐπεὶ τὰ γὰρ δῆλα ψεύσματα καὶ πλάσματα
 τὰ βουλομῆρος ὅτι διδῆται, πολλὰ ἀβιβλίων δέησιεν. ἀλλὰ δεινὸν τὸ τῶν πειθοῦς πρὸς τῶν, ὡς φησὶν ὁ Σοφοκλῆς

A Item. Poetarum comicorum alios, in scribendo, populo & multitudini se accommodare, alios pau-
 cis: non facile ex omnibus inveniri, qui utrique ge-
 neri se applicuerit. Sed Aristophanes, neque plebi placere, neque ferri à prudentibus potuit. nam poc-
 fis eius similis est meretricis, quæ ætate iam ultra vi-
 gorem progressa matronam imitans: neque fertur à vulgo hominum ob insolentiam, & graues homi-
 nes impudicitiam eius malitiamque abominan-
 tur. Contra Menander cum venustate quadam ubique se gratum aptumque exhibuit, in theatris, colloquijs, conuiuijs: suamq; poesin ita composuit,
 B ut esset communissimus omnium quæ Græcia tulit bonorum commentarius, qui legeretur, disceretur, & certatim ageretur. ostenditque adeo quanta res esset dexteritas dicendi, ubiq; vi persuadendi inevi-
 tabili incedens, omniumq; auditum & intelligen-
 tiam Græcæ linguæ sibi subiugans. Cuius enim rei gratia vir recte institutus venire dignaretur, quam propter Menandrum? Quando implentur theatra viris eruditionem amantibus, quam cum comica ostenditur persona? cui in conuiuiis iustius mensa cedit, locumque bacchus dat? lam sicut pictores o-
 culis defessis ad floridos & virides se auertunt colo-
 res: ita philosophis & laboriosis requies grauium atque continentium meditationum est Menan-
 der, tanquam prato pulcre florenti & opaco atque auræ pleno excipiens animū. Item. Cum hoc tem-
 pus actores comædiarum multos bonosque vrbs ferat: Menandri comædiæ plurimos habent sacrof-
 que sales, tanquam eo natos mari quod Venerem protulit. Aristophanis autem sales amari & asperi, acrem & mordentem, adeoque exulcerantem vim habet: ut nesciam vbi sit illa ab ipso decantata dex-
 teritas, in verbisne an personis. Quin etiã quæ imi-
 tatus est, corripit. calliditatem facit nō ciuilem sed malitiosam: rusticitatem non cautam, sed fatuam: iocos non qui rideantur, sed derideantur: amores non hilares, sed impudicos. Nulli enim moderato videtur is homo suum poema scripsisse: sed turpia & libidinosa intemperantibus maledica; & acerba, in-
 vidis atque malignis hominibus.

P L V T A R C H I

de Herodoti malignitate commentarius.

E

H E R O D O T I multos, Alexander, & dictio ut simplex, & nullo labore ac facile rebus sese applicans de-
 cepit: plures etiam ingenium eius candidum falso suspicati sunt fuif-
 se. Nō enim modò extrema est, ut Plato ait, iniustitiæ, videri iustum cum nō sis: sed summe est malignitatis simulado faci-
 litatem & simplicitatem, iniquissimum se præbe-
 re. * maxime aduersus Bæotos & Corinthios vsus est, ne alijs quidem parcens: existimo debere me & maiores nostros & ipsam veritatem tueri, in hac ipsa operis parte. nam qui alia eius mendacia & figmēta velit recētere, multis opus habuerit libris. Sed, quod ait Sophocles, Persuasionis vultus eualeat.